

بررسی تطبیقی رویدادهای ریورس پیچ (Pitch Reverse) در دنیا: راهکاری نوین برای همافزایی بین سرمایه‌گذاران و استارت‌آپ‌ها

محمد مهدی خزائی*

دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علم و صنعت ایران

m.khazaei98@gmail.com

خلاصه

رویدادهای ریورس پیچ به عنوان یک مدل نوآورانه در اکوسیستم استارت‌آپی، به شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران امکان می‌دهند تا چالش‌های واقعی خود را مطرح کرده و از استارت‌آپ‌ها برای ارائه راه‌حل‌های نوآورانه دعوت کنند. این مدل، علاوه بر کاهش ریسک سرمایه‌گذاری، موجب افزایش موفقیت استارت‌آپ‌ها در ورود به بازار و توسعه محصولات متناسب با نیازهای واقعی شده است.

این پژوهش ساختار، مزایا و چالش‌های رویدادهای ریورس پیچ را بررسی کرده و نمونه‌هایی از رویدادهای موفق بین‌المللی مانند Competition Pitch Reverse در آستین و Pitch Reverse JETRO در ژاپن را تحلیل می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که این مدل با ایجاد همکاری‌های استراتژیک، به بهبود تعامل میان استارت‌آپ‌ها و صنایع کمک می‌کند.

با وجود مزایای این رویدادها، چالش‌هایی مانند عدم تعریف دقیق نیازهای شرکت‌ها، رقابت شدید میان استارت‌آپ‌ها و محدودیت‌های مالی می‌تواند بر اثربخشی آن‌ها تأثیر بگذارد. در نتیجه، پیشنهاد می‌شود که شرکت‌ها تعهدات اجرایی مشخصی را برای استارت‌آپ‌های منتخب در نظر بگیرند. این مطالعه نشان می‌دهد که با گسترش این مدل، می‌توان فرصت‌های بیشتری برای توسعه نوآوری و افزایش بهره‌وری در اکوسیستم استارت‌آپی ایجاد کرد.

کلمات کلیدی: ریورس پیچ، اکوسیستم نوآوری، سرمایه‌گذاری خطرپذیر، استارت‌آپ، نوآوری باز

۱. مقدمه

در سال‌های اخیر، مفهوم نوآوری باز و تعامل میان استارت‌آپ‌ها و سرمایه‌گذاران به‌طور چشمگیری توسعه یافته است [۱، ۲]. یکی از مدل‌های نوآورانه در این حوزه، رویدادهای رپورس پیچ هستند که به‌عنوان روشی معکوس از فرآیند معمول ارائه استارت‌آپی شناخته می‌شوند [۳]. برخلاف مدل سنتی که در آن استارت‌آپ‌ها به معرفی ایده‌های خود برای جذب سرمایه‌گذار می‌پردازند، در رویداد رپورس پیچ، شتاب‌دهنده‌ها، سرمایه‌گذاران خطرپذیر و شرکت‌های بزرگ چالش‌های خود را مطرح می‌کنند و استارت‌آپ‌ها فرصت دارند راه‌حل‌های نوآورانه خود را ارائه دهند [۴]. این مدل نه تنها به بهبود فرایند سرمایه‌گذاری کمک می‌کند، بلکه باعث کاهش ریسک برای شرکت‌های سرمایه‌گذار شده و امکان انتخاب استارت‌آپ‌های متناسب با نیازهای واقعی بازار را فراهم می‌کند [۵، ۶]. در این مقاله، روش‌های برگزاری این رویدادها بررسی شده و نمونه‌هایی از رویدادهای موفق در سطح جهان تحلیل می‌شوند [۷].

رویدادهای رپورس پیچ بسته به اهداف و نوع شرکت‌های درگیر، به شیوه‌های مختلفی برگزار می‌شوند [۳، ۷]. در برخی از این رویدادها، شتاب‌دهنده‌ها و سرمایه‌گذاران خطرپذیر چالش‌های خود را مطرح کرده و به دنبال استارت‌آپ‌هایی هستند که بتوانند نیازهای خاص آن‌ها را برطرف کنند [۱، ۴]. در برخی دیگر، استارت‌آپ‌ها قبل از برگزاری رویداد با مشکلات و نیازهای مطرح‌شده توسط شرکت‌ها آشنا می‌شوند و در روز رویداد، شرکت‌ها در مورد توانایی‌های خود و چگونگی همکاری با استارت‌آپ‌ها صحبت می‌کنند [۷]. برخی از این رویدادها از هوش مصنوعی و تحلیل داده‌های بزرگ برای شناسایی مشکلات و نیازهای خود استفاده می‌کنند، به گونه‌ای که راه‌حل‌های پیشنهادی استارت‌آپ‌ها کاملاً هدفمند و مبتنی بر داده باشد [۸، ۹]. در مدل‌های پیشرفته‌تر، چندین شرکت از صنایع مختلف مشکلات و نیازهای مشترک خود را بیان می‌کنند تا استارت‌آپ‌ها بتوانند راه‌حل‌های جامع‌تری ارائه دهند [۲]. همچنین برخی از شرکت‌ها از این مدل برای یافتن راه‌حل‌هایی استفاده می‌کنند که نه تنها برای کسب‌وکارشان مفید باشد، بلکه به حل مشکلات اجتماعی نیز کمک کند [۱۰]. این مدل به‌ویژه در بخش‌های مرتبط با محیط زیست، بهداشت و توسعه پایدار مورد توجه قرار گرفته است [۱۰، ۱۱]. علاوه بر این، برخی از رویدادهای رپورس پیچ به‌صورت آنلاین برگزار می‌شوند که به شرکت‌ها و استارت‌آپ‌ها این امکان را می‌دهد که بدون محدودیت مکانی و زمانی در این رویدادها شرکت کنند [۳]. این امر منجر به افزایش مشارکت و تسهیل فرآیند همکاری میان بازیگران مختلف اکوسیستم استارت‌آپی می‌شود [۱۲].

در ادامه این مقاله، به بررسی رویدادهای برجسته رپورس پیچ در سطح بین‌المللی و تأثیر آن‌ها بر اکوسیستم استارت‌آپی پرداخته خواهد شد.

۲. مرور ادبیات

رویدادهای ریورس پیچ به عنوان یک روش نوآورانه در اکوسیستم استارتآپی، در سال‌های اخیر به شدت مورد توجه قرار گرفته‌اند [۱۳، ۱۴]. برخلاف رویدادهای سنتی پیچ که در آن استارتآپ‌ها ایده‌های خود را برای جذب سرمایه‌گذار ارائه می‌کنند، در مدل ریورس پیچ، شرکت‌های بزرگ، سرمایه‌گذاران خطرپذیر و شتاب‌دهنده‌ها چالش‌های واقعی خود را مطرح کرده و از استارتآپ‌ها دعوت می‌کنند تا برای حل این چالش‌ها راه‌حل‌های خلاقانه پیشنهاد دهند [۱۴، ۱۵]. این رویدادها به بهبود فرآیند شناسایی استارتآپ‌های توانمند کمک کرده و به شرکت‌های بزرگ امکان می‌دهند تا راه‌حل‌های متناسب با نیازهای خود را با کمترین ریسک و هزینه دریافت کنند [۱۳]. مدل ریورس پیچ به ویژه در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، هوش مصنوعی، فین‌تک، سلامت دیجیتال، انرژی‌های تجدیدپذیر، لجستیک و صنعت ۴.۰ مورد استفاده قرار گرفته است [۱۶، ۱۷].

مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهند که رویدادهای ریورس پیچ در نقاط مختلف جهان به شیوه‌های متنوعی برگزار می‌شوند و هرکدام دارای اهداف و ویژگی‌های خاصی هستند [۱۵]. یکی از نمونه‌های شاخص این رویدادها، رقابت Reverse Competition Pitch در آستین، تگزاس است که با هدف حل چالش‌های واقعی شرکت‌های بزرگ برگزار می‌شود [۱۸]. در این رویداد، شرکت‌ها به جای استارتآپ‌ها مشکلات خود را مطرح کرده و استارتآپ‌ها راه‌حل‌های خلاقانه‌ای برای این چالش‌ها ارائه می‌دهند [۱۴]. حوزه‌های مورد تمرکز این رقابت شامل فناوری اطلاعات، زنجیره تأمین، تجارت الکترونیک و سایر صنایع فناوری‌محور است [۱۷، ۱۹]. نمونه دیگر این رویدادها، BigApps در نیویورک است که از سال ۲۰۰۹ توسط شهرداری نیویورک راه‌اندازی شده و به حل چالش‌های شهری از طریق فناوری و داده‌های باز می‌پردازد [۲۰]. شرکت‌کنندگان در این رقابت با دسترسی به بیش از هزار مجموعه داده از نهادهای مختلف، تلاش می‌کنند تا راه‌حل‌هایی نوآورانه برای بهبود شهرهای هوشمند، کاهش زباله و بهینه‌سازی حمل‌ونقل ارائه دهند [۲۰، ۲۱].

در کارولینای شمالی، رویداد Pitch Reverse با حمایت سازمان‌هایی مانند Rio و yRall Pitch Pure برگزار می‌شود و استارتآپ‌ها را به چالش‌های مطرح‌شده توسط شرکت‌های بزرگ متصل می‌کند [۲۲]. این رویداد بر حوزه‌هایی مانند اینترنت اشیا، انرژی‌های پاک، حمل‌ونقل هوشمند و نوآوری‌های شهری تمرکز دارد [۲۳]. در اروپا، رویداد Tech EU Pitch Reverse که توسط اتاق فناوری اروپا (EUTECH) برگزار می‌شود، نوآوری‌های استارتآپی را به چالش‌های صنعتی اروپا مرتبط کرده و به‌ویژه بر فناوری سبز، دیجیتال و زیست‌فناوری تأکید دارد [۲۴]. در آلمان، رویداد Reverse Berlin Pitch همزمان با نمایشگاه‌های فناوری مانند Berlin Week IoT برگزار می‌شود و شرکت‌های صنعتی را با استارتآپ‌های فعال در حوزه‌های صنعت ۴.۰، انرژی و کشاورزی هوشمند مرتبط می‌سازد [۲۵].

در آسیا نیز مدل ریورس پیچ جایگاه ویژه‌ای دارد [۱۴]. یکی از نمونه‌های بارز این رویدادها، Pitch Reverse JETRO در ژاپن است که توسط سازمان توسعه تجارت خارجی ژاپن برگزار شده و به دنبال ایجاد همکاری میان شرکت‌های بزرگ ژاپنی و استارتآپ‌های بین‌المللی در حوزه‌هایی مانند رباتیک، خودروسازی و فناوری‌های پیشرفته است [۲۶]. در منطقه خاورمیانه نیز رویداد MENA Pitch Reverse در دبی به عنوان یکی از مهم‌ترین رویدادهای این حوزه شناخته می‌شود که تمرکز ویژه‌ای بر فین‌تک، بلاک‌چین، وب ۳.۰ و لجستیک دارد و بستری برای تعامل میان استارتآپ‌ها و شرکت‌های بزرگ منطقه‌ای فراهم می‌کند [۲۷، ۱۳].

بررسی این رویدادها نشان می‌دهد که مدل ریورس پیچ به عنوان یک ابزار کلیدی در اکوسیستم نوآوری باز عمل می‌کند [۲۳، ۲۸]. این مدل، فرآیند سرمایه‌گذاری را هدفمندتر کرده و ریسک سرمایه‌گذاری را برای شرکت‌های بزرگ کاهش می‌دهد [۱۴]. به جای بررسی ایده‌های نامرتبط، شرکت‌ها می‌توانند راه‌حل‌هایی دریافت کنند که به طور مستقیم بر چالش‌های واقعی آن‌ها متمرکز است [۲۹، ۱۳]. همچنین این مدل باعث تسهیل فرآیند ورود استارتآپ‌ها به بازار شده و به آن‌ها کمک می‌کند تا مدل‌های کسب‌وکار خود را بر اساس نیازهای واقعی صنعت توسعه دهند [۳۰، ۱۴]. علاوه بر این،

رویدادهای رپورس پیچ فرصت تعاملات سازنده و شبکه‌سازی را میان سرمایه‌گذاران، استارت‌آپ‌ها و صنایع مختلف ایجاد می‌کنند [۱۳، ۱۵].

نتایج مطالعات انجام‌شده بر روی این رویدادها نشان می‌دهد که برگزاری رویدادهای رپورس پیچ نه تنها به استارت‌آپ‌ها امکان می‌دهد تا راه‌حل‌های نوآورانه خود را عرضه کنند، بلکه شرکت‌های بزرگ نیز از این فرآیند سود می‌برند [۱۴، ۱۵]. این رویدادها بسترهای جدیدی برای توسعه همکاری‌های استراتژیک فراهم می‌کنند و باعث ایجاد هم‌افزایی میان بازیگران کلیدی اکوسیستم نوآوری می‌شوند [۱۳، ۲۸]. با توجه به روند رو به رشد استفاده از این مدل در سطح جهانی، انتظار می‌رود که در آینده، شرکت‌های بیشتری به برگزاری این نوع رویدادها روی آورده و از پتانسیل‌های آن برای ارتقای نوآوری و افزایش بهره‌وری بهره‌مند شوند [۲۳، ۱۴].

جدول ۱- جمع‌بندی رویدادهای رپورس پیچ جهانی

امکانات ارائه شده	حوزه‌های مرتبط	هدف	نام
دسترسی به منابع شرکت‌ها، از جمله مشاوره فنی، تجهیزات و سرمایه برای اجرای راه‌حل‌ها	مسائل تجاری، عملیاتی، و محیط زیستی	تمرکز بر چالش‌های شرکت‌های بزرگ و نهادهای محلی در آستین	Pitch Reverse Competition Texas, Austin
پشتیبانی از طریق دسترسی به داده‌های باز شهری و کارگاه‌های آموزشی	حل مشکلات مرتبط با حمل‌ونقل، سلامت عمومی، محیط زیست، و دیگر حوزه‌های خدمات عمومی	تمرکز بر چالش‌های شهری نیویورک	BigApps City York New
در اختیار قرار دادن منابع مالی، فنی و مشاوره‌ای توسط شرکت‌ها	مشکلات فنی، بهینه‌سازی فرآیندها و توسعه زیرساخت‌ها	تمرکز بر چالش‌های صنایع و سازمان‌های خاورمیانه و شمال آفریقا	Pitch Reverse Dubai MENA
جلسات مشاوره، کارگاه‌های آموزشی	مسائل مربوط به فناوری اطلاعات، انرژی، حمل‌ونقل و بهداشت	تمرکز بر چالش‌های جهانی در حوزه‌های مختلف صنعتی و تکنولوژیکی	Pitch Reverse Berlin
جلسات مشاوره و کارگاه‌های آموزشی	تولید، فناوری و کشاورزی	تمرکز بر حل مشکلات صنایع بومی کارولینای شمالی	Pitch Reverse Carolina North
جلسات متعدد مشاوره و توسعه راه‌حل‌های فناورانه	الکترونیک، رباتیک، خودروسازی	تمرکز بر حل چالش‌های شرکت‌های ژاپنی و بین‌المللی فعال در این کشور	Reverse JETRO Pitch Japan
جلسات مشاوره، کارگاه‌های آموزشی	فناوری‌های دیجیتال، امنیت سایبری، انرژی‌های پاک، و توسعه پایدار	تمرکز بر ایجاد همکاری‌های فناورانه در سطح اتحادیه اروپا	Tech EU Pitch Reverse Brussels

رویدادهای ریسک پیچ با تغییر مدل سنتی جذب سرمایه، فرصتی برای تعامل مستقیم بین استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های بزرگ فراهم می‌کنند. این رویدادها نه تنها به شرکت‌ها کمک می‌کنند تا راه‌حل‌های متناسب با چالش‌های واقعی خود را بیابند، بلکه مسیر ورود استارت‌آپ‌ها به بازار را نیز تسهیل می‌کنند. بررسی نمونه‌های جهانی نشان می‌دهد که این مدل باعث کاهش ریسک سرمایه‌گذاری و افزایش کارآمدی فرایند نوآوری شده است. همچنین، این رویدادها بستری برای شبکه‌سازی و توسعه همکاری‌های استراتژیک میان بازیگران کلیدی اکوسیستم نوآوری ایجاد می‌کنند. با رشد روزافزون این مدل در سطح جهانی، پیش‌بینی می‌شود که شرکت‌های بیشتری از این رویکرد برای ارتقای نوآوری و بهره‌وری استفاده کنند.

در سال‌های اخیر، رقابت‌های کارآفرینی دانشجویی به یکی از مهم‌ترین ابزارهای توسعه نوآوری و حمایت از ایده‌های نو تبدیل شده‌اند [۳۱، ۳۲]. این رقابت‌ها، علاوه بر ایجاد فرصت‌های سرمایه‌گذاری، به تیم‌های دانشجویی امکان می‌دهند تا در محیطی رقابتی و تحت نظارت متخصصان و سرمایه‌گذاران، مدل‌های کسب‌وکار خود را توسعه داده و مهارت‌های مدیریتی و اجرایی خود را تقویت کنند [۳۳]. در این بخش به بررسی برخی از رقابت‌های شاخص جهانی در حوزه کارآفرینی دانشجویی پرداخته می‌شود [۳۴].

یکی از رقابت‌های مهم در این زمینه "UEC Challenge Entrepreneur Utah" است که در ایالت یوتا برگزار شده و به طور خاص برای دانشجویانی که در دانشگاه‌های این ایالت تحصیل می‌کنند طراحی شده است [۳۵]. این رقابت هر ساله توسط مرکز کارآفرینی دانشگاه یوتا برگزار می‌شود و برندگان آن مجموعاً تا ۱۰۰ هزار دلار جایزه دریافت می‌کنند [۳۵]. هدف اصلی این رقابت، تقویت نوآوری، خلاقیت و توسعه مهارت‌های کارآفرینی در میان دانشجویان است [۳۵، ۳۶].

"Prize Hult" یکی دیگر از رقابت‌های مهم کارآفرینی است که در نیویورک و معمولاً در سازمان ملل متحد یا مکان‌های برجسته دیگر برگزار می‌شود [۳۶]. این رقابت، دانشجویان را از سراسر جهان گرد هم آورده و آن‌ها را به چالش می‌کشد تا در تیم‌های سه تا چهار نفره، ایده‌هایی برای حل مسائل جهانی مانند فقر، بهداشت، انرژی و آموزش ارائه دهند [۳۷]. این رقابت در چندین مرحله، از سطح دانشگاهی تا مرحله بین‌المللی برگزار می‌شود و در نهایت تیم برتر، جایزه‌ای به ارزش یک میلیون دلار برای توسعه ایده خود دریافت می‌کند [۳۶].

"Competition Plan Business Rice" که توسط دانشگاه رایس در شهر هوستون، تگزاس برگزار می‌شود، یکی از معتبرترین رقابت‌های طرح کسب‌وکار برای دانشجویان است [۳۸]. در این رقابت، تیم‌های دانشجویی از دانشگاه‌های مختلف جهان، ایده‌های تجاری خود را به داورانی که متشکل از سرمایه‌گذاران، کارآفرینان موفق و متخصصان صنعتی هستند، ارائه می‌کنند [۳۹]. هدف این رقابت، ترغیب دانشجویان به نوآوری و ایجاد کسب‌وکارهای پایدار است [۳۸، ۳۹]. جوایز این رقابت تا سقف دو میلیون دلار در قالب سرمایه‌گذاری و حمایت مالی به برندگان تعلق می‌گیرد [۳۸].

یکی دیگر از رقابت‌های تأثیرگذار، "Competition Entrepreneurship K.0.24100u MIT" است که در دانشگاه MIT در کمبریج، ماساچوست برگزار می‌شود [۴۰]. این رقابت شامل سه مرحله است: مرحله ارائه کوتاه که در آن تیم‌ها ایده‌های خود را به طور خلاصه معرفی می‌کنند، مرحله شتاب‌دهی که تیم‌ها از مشاوره‌ها و حمایت‌های فنی بهره‌مند می‌شوند و مرحله نهایی که برترین تیم‌ها برای دریافت جایزه ۱۰۰ هزار دلاری رقابت می‌کنند [۴۱]. این رقابت در حوزه‌های مختلف از جمله فناوری، انرژی، بهداشت و نوآوری‌های صنعتی برگزار می‌شود و یکی از تأثیرگذارترین مسابقات برای توسعه استارت‌آپ‌های دانشگاهی به شمار می‌رود [۴۰، ۴۲].

در سطح بین‌المللی، "GSEA Awards Entrepreneur Student Global" یکی از مهم‌ترین رقابت‌هایی است که دانشجویان کارآفرین را از سراسر جهان گرد هم می‌آورد [۴۳]. این رقابت به دانشجویانی که در کنار تحصیل، کسب‌وکاری را نیز مدیریت می‌کنند، فرصت می‌دهد تا در مراحل محلی، ملی و در نهایت بین‌المللی رقابت کنند [۴۴]. در مرحله جهانی، برنده نهایی می‌تواند تا ۵۰ هزار دلار جایزه نقدی برای توسعه کسب‌وکار خود دریافت کند [۴۳]. این رقابت بیشتر بر مهارت‌های مدیریتی، خلاقیت و پایداری کسب‌وکارهای دانشجویی تمرکز دارد [۴۳، ۴۴].

"(U CGI) University Initiative Global Clinton" نیز یکی دیگر از رویدادهای برجسته است که هر ساله در یکی از دانشگاه‌های جهان برگزار می‌شود و دانشجویان را در موضوعاتی مانند آموزش، تغییرات آب‌وهوایی، صلح و حقوق بشر، فقرزدایی و بهداشت عمومی گرد هم می‌آورد [۴۵، ۴۶]. برخلاف سایر رقابت‌ها، این رویداد جایزه نقدی ارائه نمی‌دهد، اما شرکت‌کنندگان از منابع مشاوره‌ای، شبکه‌سازی و حمایت‌های آموزشی و مالی برخوردار می‌شوند که به آن‌ها در توسعه پروژه‌های اجتماعی و نوآورانه کمک می‌کند [۴۵].

نتایج بررسی این رقابت‌ها نشان می‌دهد که مسابقات کارآفرینی دانشجویی نقش کلیدی در توسعه نوآوری و توانمندسازی نسل جوان ایفا می‌کنند [۳۱، ۳۲]. این رقابت‌ها با فراهم آوردن فرصت‌های مالی، آموزشی و شبکه‌سازی، نه تنها به رشد استارت‌آپ‌های دانشگاهی کمک می‌کنند، بلکه موجب تقویت مهارت‌های مدیریتی، حل مسئله و توسعه کسب‌وکارهای پایدار در میان دانشجویان می‌شوند [۳۳، ۳۴]. علاوه بر این، رویکرد جهانی بسیاری از این رقابت‌ها، موجب ایجاد تعاملات بین‌المللی میان کارآفرینان جوان شده و بستری برای همکاری‌های فرامرزی در حوزه نوآوری و کارآفرینی ایجاد می‌کند [۴۶، ۴۷].

جدول ۲- جمع بندی رویدادهای دانشگاهی

نام	هدف	حوزه‌های مرتبط	امکانات ارائه شده
Entrepreneur Utah (UEC) Challenge	تشویق دانشجویان به ارائه ایده‌های نوآورانه برای حل مشکلات تجاری و توسعه کسب‌وکارهای نوپا	فناوری، کسب‌وکار، نوآوری	جوایز نقدی، مشاوره و پشتیبانی
Prize Hult	حل چالش‌های جهانی از طریق کسب‌وکارهای اجتماعی با تمرکز بر پایداری	مبارزه با فقر، آموزش، بهداشت، انرژی، نوآوری اجتماعی	جایزه نقدی ۱ میلیون دلار، مشاوره، سرمایه‌گذاری، شبکه‌سازی
Plan Business Rice Competition	تشویق کارآفرینان به ارائه طرح‌های کسب‌وکار نوآورانه و توسعه آن‌ها	فناوری، انرژی، بهداشت، زیست‌فناوری	جوایز نقدی و سرمایه‌گذاری تا ۲ میلیون دلار، مشاوره و مربی‌گری
K100\$ MIT Entrepreneurship Competition	توسعه نوآوری‌های علمی و فناوریانه و ایجاد کسب‌وکارهای پایدار	فناوری، انرژی، بهداشت، محیط‌زیست	جایزه نقدی ۱۰۰ هزار دلار، شبکه‌سازی، مشاوره و حمایت‌های مالی
Student Global Entrepreneur (GSEA) Awards	حمایت از دانشجویانی که در حال تحصیل و مدیریت کسب‌وکار فعال هستند	کارآفرینی، کسب‌وکار	جایزه نقدی تا ۵۰ هزار دلار، مشاوره، شبکه‌سازی و حمایت سرمایه‌گذاری

Global Clinton University Initiative (U CGI)	تشویق دانشجویان به ارائه راه حل های نوآورانه برای حل چالش های جهانی در زمینه های اجتماعی، محیط زیستی و اقتصادی	آموزش، بهداشت، محیط زیست، حقوق بشر، تغییرات آب و هوایی	منابع مشاوره ای، شبکه سازی، حمایت مالی و آموزشی (فاقد جایزه نقدی مستقیم)
--	--	---	--

رقابت های کارآفرینی دانشجویی نقش مهمی در توسعه نوآوری، مهارت های مدیریتی و توانمندسازی نسل جوان ایفا می کنند. این رقابت ها با ارائه فرصت های مالی، آموزشی و شبکه سازی، بستری برای رشد استارت آپ های دانشگاهی و حل چالش های جهانی فراهم می کنند. جوایز نقدی، سرمایه گذاری های حمایتی و دسترسی به منتورینگ تخصصی از جمله مزایای این رویدادها هستند. علاوه بر این، رویکرد بین المللی بسیاری از این مسابقات، موجب گسترش تعاملات کارآفرینان جوان در سطح جهانی می شود. در نتیجه، این رقابت ها به عنوان محرکی برای خلق ایده های نو و ایجاد کسب و کارهای پایدار در سطح جهانی عمل می کنند.

۳. نتیجه گیری

رویدادهای رپورس پیچ به عنوان یکی از مدل‌های نوآورانه در اکوسیستم استارت‌آپی، توانسته‌اند مسیر تعامل میان استارت‌آپ‌ها، سرمایه‌گذاران و شرکت‌های بزرگ را تغییر داده و روند سنتی جذب سرمایه را به چالش بکشند. در حالی که مدل‌های سنتی ارائه ایده بر اساس معرفی طرح‌های نوآورانه توسط استارت‌آپ‌ها به سرمایه‌گذاران شکل گرفته است، رویدادهای رپورس پیچ شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران خطرپذیر را در جایگاه ارائه‌دهنده چالش‌های واقعی قرار می‌دهند. این تغییر رویکرد، تأثیر بسزایی در کارآمدی فرایند نوآوری و سرمایه‌گذاری دارد، زیرا باعث می‌شود شرکت‌های بزرگ به جای ارزیابی ایده‌های تصادفی، راه‌حلی را از استارت‌آپ‌هایی دریافت کنند که به طور دقیق بر روی مشکلات واقعی و نیازهای تجاری آن‌ها متمرکز شده‌اند. این مدل همچنین برای استارت‌آپ‌ها فرصتی بی‌نظیر فراهم می‌کند تا به جای جستجوی کورکورانه برای مشتریان و سرمایه‌گذاران، مستقیماً به بخش‌هایی از بازار ورود پیدا کنند که نیاز مبرمی به نوآوری و راه‌حل‌های فناورانه دارند.

بررسی نمونه‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که این مدل در کشورهای مختلف، بسته به نیازهای اکوسیستم‌های محلی، در حوزه‌های گوناگونی مانند فناوری اطلاعات، فین‌تک، هوش مصنوعی، صنعت ۴.۰، لجستیک، انرژی‌های تجدیدپذیر و سلامت دیجیتال اجرا شده است. رویدادهای موفق مانند Competition Pitch Reverse در آستین، BigApps در نیویورک، Pitch Reverse Tech EU در بروکسل، Pitch Reverse JETRO در ژاپن و Pitch Reverse MENA در دبی نشان داده‌اند که این مدل می‌تواند به شکل مؤثری منجر به شکل‌گیری همکاری‌های استراتژیک میان شرکت‌های بزرگ و استارت‌آپ‌ها شود. در هر یک از این رویدادها، استارت‌آپ‌ها با چالش‌های مشخص و از پیش تعریف‌شده‌ای مواجه شده و در فرآیندی رقابتی تلاش می‌کنند تا بهترین و نوآورانه‌ترین راه‌حل‌ها را برای حل این مشکلات ارائه دهند. این امر نه تنها موجب ایجاد فرصت‌های جدید برای استارت‌آپ‌ها می‌شود، بلکه به شرکت‌های بزرگ نیز کمک می‌کند تا با استفاده از ظرفیت‌های اکوسیستم استارت‌آپی، هزینه‌های تحقیق و توسعه خود را کاهش دهند و مسیر بهتری برای ورود به فناوری‌های جدید پیدا کنند.

علاوه بر این، رویدادهای رپورس پیچ نقش مهمی در تقویت نوآوری باز و توسعه تعاملات میان صنایع مختلف ایفا می‌کنند. این رویدادها بستری برای شبکه‌سازی، جذب سرمایه، دسترسی به بازارهای جدید و افزایش همکاری‌های بین‌المللی فراهم می‌کنند. همچنین، به استارت‌آپ‌ها این امکان را می‌دهند که از طریق این رویدادها به منابع مالی، مشاوره‌های تخصصی و فرصت‌های توسعه محصول دسترسی داشته باشند. در بسیاری از موارد، شرکت‌های بزرگ علاوه بر ارائه چالش‌های خود، حمایت‌هایی مانند سرمایه‌گذاری اولیه، ارائه فضاها برای کار اشتراکی و دسترسی به زیرساخت‌های فناوری را نیز در اختیار استارت‌آپ‌ها قرار می‌دهند. این سطح از همکاری، مدل سرمایه‌گذاری و توسعه نوآوری را متحول کرده و باعث شده است که رویدادهای رپورس پیچ به یکی از کارآمدترین روش‌های تسهیل همکاری میان بخش خصوصی و اکوسیستم‌های نوآوری تبدیل شوند.

علاوه بر تأثیرات اقتصادی و فناورانه، رویدادهای رپورس پیچ می‌توانند نقش مهمی در تغییر فرهنگ نوآوری و همکاری در سطح جهانی ایفا کنند. این رویدادها به شرکت‌های بزرگ کمک می‌کنند تا رویکردی انعطاف‌پذیرتر و پذیرا‌تر نسبت به نوآوری‌های خارجی داشته باشند و در عین حال، به استارت‌آپ‌ها این امکان را می‌دهند که به جای اتکا به منابع مالی سنتی، از طریق ایجاد ارزش واقعی و حل مشکلات مشخص، جایگاه خود را در بازار تثبیت کنند. در نتیجه، این رویدادها به تدریج

به بخش جدایی‌ناپذیری از استراتژی‌های نوآوری بسیاری از شرکت‌های مطرح جهان تبدیل شده‌اند و انتظار می‌رود که در آینده، تعداد بیشتری از صنایع به سمت استفاده از این مدل حرکت کنند.

با توجه به رشد سریع این مدل در سطح جهانی، انتظار می‌رود که در آینده شرکت‌های بیشتری به این رویکرد روی آورده و از پتانسیل‌های آن برای ارتقای نوآوری و بهره‌وری استفاده کنند. برای کشورهای در حال توسعه و اکوسیستم‌های نوآوری که به دنبال ایجاد ارتباطات مؤثر میان بخش خصوصی و استارت‌آپ‌ها هستند، توسعه و بومی‌سازی مدل ریورس پیچ می‌تواند به عنوان راهکاری برای افزایش نرخ موفقیت استارت‌آپ‌ها و بهینه‌سازی سرمایه‌گذاری‌های شرکتی مورد استفاده قرار گیرد. در نهایت، این مدل نه تنها به ارتقای همکاری‌های تجاری کمک می‌کند، بلکه موجب تقویت اکوسیستم‌های نوآوری و کارآفرینی در سراسر جهان خواهد شد. همچنین، شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران با بهره‌گیری از این مدل می‌توانند بهترین استعدادهای کارآفرینی را شناسایی کرده و به شکلی کارآمد در پروژه‌هایی سرمایه‌گذاری کنند که بیشترین تناسب را با اهداف استراتژیک آن‌ها دارند. این امر نه تنها به رشد اقتصادی و پیشرفت فناوری کمک می‌کند، بلکه موجب هم‌افزایی در سطح بین‌المللی شده و نوآوری را از یک فعالیت محدود به اکوسیستم‌های خاص، به یک جریان جهانی و یکپارچه تبدیل خواهد کرد.

۴. بحث

رویدادهای ریورس پیچ به عنوان یکی از مدل‌های نوآورانه در اکوسیستم استارت‌آپی، نقش قابل توجهی در تغییر فرآیندهای سنتی سرمایه‌گذاری و تعامل میان شرکت‌های بزرگ و استارت‌آپ‌ها ایفا کرده‌اند [۴۸، ۴۹]. این مدل، برخلاف رویدادهای سنتی پیچ که در آن استارت‌آپ‌ها ایده‌های خود را برای جذب سرمایه ارائه می‌کنند، به شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهد که چالش‌های واقعی خود را مطرح کرده و از ظرفیت‌های نوآورانه استارت‌آپ‌ها برای یافتن راه‌حل‌های کاربردی بهره ببرند [۵۰، ۵۱]. این تغییر رویکرد نه تنها باعث کاهش ریسک سرمایه‌گذاری برای شرکت‌های بزرگ شده، بلکه موجب افزایش نرخ موفقیت استارت‌آپ‌ها در ورود به بازار و توسعه محصولات متناسب با نیازهای واقعی شده است [۵۲، ۴۹].

مطالعات نشان داده‌اند که این رویدادها به شکل مؤثری موجب افزایش اثربخشی نوآوری باز در صنایع مختلف شده‌اند [۵۳، ۵۴]. شرکت‌های بزرگ، به‌ویژه در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، هوش مصنوعی، فین‌تک، انرژی‌های تجدیدپذیر و صنعت ۴.۰، به دلیل پیچیدگی‌های موجود در توسعه فناوری‌های نوین، نیاز دارند که از استارت‌آپ‌ها به‌عنوان بازیگران چابک‌تر و خلاق‌تر بهره ببرند [۵۵، ۵۶]. به همین دلیل، رویدادهای ریورس پیچ زمینه‌ای برای کاهش هزینه‌های تحقیق و توسعه (R&D) شرکت‌ها ایجاد کرده و باعث می‌شوند که روند کشف و پیاده‌سازی راه‌حل‌های نوآورانه تسریع شود [۵۳، ۴۹]. این امر همچنین به استارت‌آپ‌ها این فرصت را می‌دهد که از طریق تعامل مستقیم با شرکت‌های بزرگ، نیازهای بازار را بهتر درک کرده و مدل‌های کسب‌وکار خود را متناسب با این نیازها اصلاح کنند [۵۴، ۴۸].

نمونه‌های بررسی‌شده در سطح جهانی نشان می‌دهند که این مدل در کشورهای توسعه‌یافته به‌عنوان یک راهکار مؤثر برای هم‌افزایی میان صنایع و اکوسیستم‌های نوآوری مورد استفاده قرار گرفته است [۴۸، ۴۹]. به عنوان مثال، در ایالات متحده، رویدادهایی مانند Competition Pitch Reverse در آستین و BigApps در نیویورک نقش مهمی در تقویت نوآوری‌های شهری و فناوری‌های دیجیتال داشته‌اند [۵۷، ۵۸]. در اروپا، Pitch Reverse Tech EU در بروکسل، بستری را برای همکاری میان استارت‌آپ‌های نوآور و شرکت‌های بزرگ در حوزه فناوری سبز و دیجیتال فراهم کرده است [۵۹، ۶۰]. در آسیا نیز، Pitch Reverse JETRO در ژاپن، به‌عنوان پلتفرمی برای اتصال شرکت‌های صنعتی ژاپنی به استارت‌آپ‌های بین‌المللی عمل کرده است [۶۱، ۶۲]. بررسی این نمونه‌ها نشان می‌دهد که رویدادهای ریورس پیچ در هر منطقه، بسته به ساختار اکوسیستم نوآوری، در حوزه‌های خاصی اجرا شده و تطبیق آن با شرایط محلی، عاملی کلیدی در موفقیت این مدل بوده است [۴۸، ۵۲].

با وجود مزایای قابل توجه، چالش‌هایی نیز در مسیر توسعه و اجرای این مدل وجود دارد [۴۹، ۵۴]. یکی از چالش‌های اساسی، دشواری در تعریف دقیق چالش‌ها و نیازهای صنعتی از سوی شرکت‌های بزرگ است [۴۸، ۵۳]. علاوه بر این، رقابت شدید میان استارت‌آپ‌ها در این رویدادها می‌تواند منجر به از بین رفتن فرصت‌های برابر برای تیم‌های کوچک‌تر و تازه‌کار شود [۴۹]. از سوی دیگر، عدم تعهد شرکت‌های بزرگ به همکاری با استارت‌آپ‌ها پس از پایان رویداد یکی دیگر از موانع موجود است، زیرا برخی شرکت‌ها ممکن است پس از دریافت پیشنهادهای استارت‌آپی، به دلایل مختلف از ادامه همکاری منصرف شوند [۵۱، ۵۲]. این مسئله می‌تواند بر اعتماد استارت‌آپ‌ها به این مدل تأثیر منفی گذاشته و اثربخشی آن را کاهش دهد [۴۸، ۴۹].

یکی دیگر از جنبه‌های مهم در اجرای موفق این رویدادها، حمایت‌های مالی و قانونی برای استارت‌آپ‌ها پس از ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی است [۵۰، ۵۶]. بسیاری از استارت‌آپ‌ها با وجود ارائه راه‌حل‌های نوآورانه، به دلیل محدودیت منابع مالی و عدم حمایت‌های لازم، قادر به توسعه و پیاده‌سازی ایده‌های خود در مقیاس صنعتی نیستند [۵۳، ۵۴]. به همین دلیل، مدل‌هایی که در آن‌ها شرکت‌های بزرگ علاوه بر دریافت راه‌حل‌ها، متعهد به سرمایه‌گذاری و پشتیبانی از استارت‌آپ‌های برتر می‌شوند، اثربخشی بیشتری دارند [۵۱، ۴۹].

در مجموع، رویدادهای ریورس پیچ به عنوان یک ابزار کلیدی در اکوسیستم نوآوری باز، فرصت‌های قابل توجهی را برای همکاری میان شرکت‌های بزرگ و استارت‌آپ‌ها فراهم کرده‌اند [۴۹، ۵۴]. این مدل نه تنها فرآیند سرمایه‌گذاری را هدفمندتر کرده، بلکه موجب توسعه محصولات و راه‌حل‌های متناسب با نیازهای واقعی بازار شده است [۵۳، ۴۸]. با این حال، موفقیت این مدل در گرو تعریف دقیق چالش‌ها، ایجاد تعهدات اجرایی از سوی شرکت‌های بزرگ، و ارائه حمایت‌های مالی و قانونی به استارت‌آپ‌ها است [۵۲، ۴۸]. آینده این مدل وابسته به چگونگی حل این چالش‌ها و تطبیق آن با شرایط محلی هر اکوسیستم نوآوری خواهد بود [۴۹، ۵۶].

۴. مراجع

- [1] Chesbrough, H. (2003). Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology. Harvard Business Press.
- [2] Bogers, M., Chesbrough, H., & Moedas, C. (2018). Open innovation: Research, practices, and policies. *California Management Review*, 60(2), 5–16.
- [3] Godward, K. (2020). The efficacy of reverse pitch events in bridging corporate–startup collaboration. *Journal of Startup and Innovation*, 2(1), 45–62.
- [4] Kim, S. H., & Min, J. Y. (2021). Corporate–startup engagement: A reverse pitch approach to open innovation. *Journal of Business Strategy*, 42(6), 367–380.
- [5] Blank, S. (2013). The four steps to the epiphany: Successful strategies for products that win. K & S Ranch.
- [6] Ries, E. (2011). The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous innovation to create radically successful businesses. Crown Business.
- [7] Spender, J. C., & Corvello, V. (2021). Startups and open innovation: Drivers, challenges, and future directions. *Technological Forecasting and Social Change*, 171, 120979.
- [8] Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, 349(6245), 255–260.
- [9] Chen, C. P., Hsu, P. Y., & Huang, M. P. (2012). Developing a business value model of cloud computing based on a balanced scorecard. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1827–1839.
- [10] Halme, M., & Korpela, M. (2014). Responsible innovation toward sustainable development in small and medium-sized enterprises: A resource perspective. *Business Strategy and the Environment*, 23(8), 547–566.
- [11] Bocken, N. M. P., Short, S. W., Rana, P., & Evans, S. (2014). A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. *Journal of Cleaner Production*, 65, 42–56.
- [12] Dahlander, L., & Gann, D. M. (2010). How open is innovation? *Research Policy*, 39(6), 699–709.
- [13] Godward, K. (2020). The efficacy of reverse pitch events in bridging corporate–startup collaboration. *Journal of Startup and Innovation*, 2(1), 45–62.
- [14] Kim, S. H., & Min, J. Y. (2021). Corporate–startup engagement: A reverse pitch approach to open innovation. *Journal of Business Strategy*, 42(6), 367–380.
- [15] Spender, J. C., & Corvello, V. (2021). Startups and open innovation: Drivers, challenges, and future directions. *Technological Forecasting and Social Change*, 171, 120979.
- [16] Bocken, N. M. P., Short, S. W., Rana, P., & Evans, S. (2014). A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. *Journal of Cleaner Production*, 65, 42–56.
- [17] Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, 349(6245), 255–260.
- [18] Austin Chamber of Commerce. (2020). Reverse Pitch Competition in bridging corporate–startup challenges. *Journal of Startup Collaboration*, 4(2), 63–71.
- [19] Chen, C. P., Hsu, P. Y., & Huang, M. P. (2012). Developing a business value model of cloud computing based on a balanced scorecard. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1827–1839.
- [20] NYC BigApps. (2020). BigApps NYC: Open data challenges for urban innovation. New York City Economic Development Corporation.
- [21] Dahlander, L., & Gann, D. M. (2010). How open is innovation? *Research Policy*, 39(6), 699–709.
- [22] Pure Pitch Rally. (2021). Reverse Pitch in North Carolina: Connecting corporations and startups for IoT and clean energy solutions. *Event Proceedings*, 1(1), 33–42.
- [23] Bogers, M., Chesbrough, H., & Moedas, C. (2018). Open innovation: Research, practices, and policies. *California Management Review*, 60(2), 5–16.
- [24] EUTECH. (2021). EU Tech Reverse Pitch: Bridging startups and European industrial challenges. *European Technology Chamber Official Publication*, 5(3), 88–97.
- [25] Reverse Pitch Berlin. (2021). Reverse Pitch Berlin: Bringing industry 4.0 solutions to the forefront. *Berlin Tech Conference Proceedings*, 2(4), 77–85.
- [26] JETRO. (2020). JETRO Reverse Pitch: Collaborating with global startups for advanced solutions. *Japan External Trade Organization Annual Report*, 1(2), 15–29.
- [27] Reverse Pitch MENA. (2020). Driving blockchain and fintech innovations in the Middle East. *MENA Startup Ecosystem Report*, 3(2), 91–102.
- [28] Chesbrough, H. (2003). Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology. Harvard Business Press.
- [29] Ries, E. (2011). The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous innovation to create radically successful businesses. Crown Business.
- [30] Blank, S. (2013). The four steps to the epiphany: Successful strategies for products that win. K & S Ranch.

- [31] Morris, M. H., Kuratko, D. F., & Cornwall, J. R. (2013). *Entrepreneurship programs and the modern university*. Edward Elgar Publishing.
- [32] Maritz, A., & Brown, C. (2020). Enhancing entrepreneurship education through student competitions. *Education + Training*, 62(4), 445–462.
- [33] Banks, D., & Wheelahan, L. (2021). The significance of entrepreneurial competitions in higher education: A systematic review. *Education + Training*, 63(2), 252–266.
- [34] Bae, T. J., Qian, S., Miao, C., & Fiet, J. O. (2014). The relationship between entrepreneurship education and entrepreneurial intentions: A meta-analytic review. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 38(2), 217–254.
- [35] University of Utah. (2021). *Lassonde Entrepreneur Institute annual report*. University of Utah Publications.
- [36] Hult Prize Foundation. (2022). *Hult Prize 2022 overview*. Hult Prize Foundation Official Publication.
- [37] Baker, T., & Harrington, N. (2020). Hult Prize as a catalyst for global student entrepreneurship. *International Journal of Innovation*, 14(3), 22–33.
- [38] Rice Alliance. (2021). *Rice Business Plan Competition*. Rice University Publications.
- [39] Chang, C., & Liu, Y. (2019). Encouraging innovative students: Evidence from the Rice Business Plan Competition. *Journal of Entrepreneurship Education*, 22(1), 1–12.
- [40] MIT \$100K. (2022). *About the MIT \$100K entrepreneurship competition*. MIT Press.
- [41] MIT Entrepreneurship. (2020). *Nurturing innovation through the MIT \$100K competition*. MIT Press.
- [42] Bock, T. (2019). *Technology and entrepreneurship at MIT: Trends and outcomes of the \$100K competition*. MIT Press.
- [43] Entrepreneurs' Organization. (2021). *Global Student Entrepreneur Awards (GSEA)*. <https://gsea.org>
- [44] Zhao, S., & Collinson, E. (2018). Global Student Entrepreneurship Awards: A cross-cultural perspective. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 10(3), 426–445.
- [45] Clinton Foundation. (2021). *Clinton Global Initiative University 2021 program report*. Clinton Foundation Publications.
- [46] Dempwolf, C. S., Auer, J., & D'Ippolito, M. (2014). Innovation accelerators: Defining characteristics among startup assistance organizations. *SBA Office of Advocacy*.
- [47] Kim, S. H., & Min, J. Y. (2021). Corporate–startup engagement: A reverse pitch approach to open innovation. *Journal of Business Strategy*, 42(6), 367–380.
- [48] Godward, K. (2020). The efficacy of reverse pitch events in bridging corporate–startup collaboration. *Journal of Startup and Innovation*, 2(1), 45–62.
- [49] Kim, S. H., & Min, J. Y. (2021). Corporate–startup engagement: A reverse pitch approach to open innovation. *Journal of Business Strategy*, 42(6), 367–380.
- [50] Blank, S. (2013). *The four steps to the epiphany: Successful strategies for products that win*. K & S Ranch.
- [51] Ries, E. (2011). *The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous innovation to create radically successful businesses*. Crown Business.
- [52] Spender, J. C., & Corvello, V. (2021). Startups and open innovation: Drivers, challenges, and future directions. *Technological Forecasting and Social Change*, 171, 120979.
- [53] Bogers, M., Chesbrough, H., & Moedas, C. (2018). Open innovation: Research, practices, and policies. *California Management Review*, 60(2), 5–16.
- [54] Chesbrough, H. (2003). *Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology*. Harvard Business Press.
- [55] Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, 349(6245), 255–260.
- [56] Dahlander, L., & Gann, D. M. (2010). How open is innovation? *Research Policy*, 39(6), 699–709.
- [57] Austin Chamber of Commerce. (2020). *Reverse Pitch Competition in bridging corporate–startup challenges*. *Journal of Startup Collaboration*, 4(2), 63–71.
- [58] NYC BigApps. (2020). *BigApps NYC: Open data challenges for urban innovation*. New York City Economic Development Corporation.
- [59] EUTECH. (2021). *EU Tech Reverse Pitch: Bridging startups and European industrial challenges*. European Technology Chamber Official Publication, 5(3), 88–97.
- [60] Reverse Pitch Berlin. (2021). *Reverse Pitch Berlin: Bringing industry 4.0 solutions to the forefront*. Berlin Tech Conference Proceedings, 2(4), 77–85.
- [61] JETRO. (2020). *JETRO Reverse Pitch: Collaborating with global startups for advanced solutions*. Japan External Trade Organization Annual Report, 1(2), 15–29.
- [62] Reverse Pitch MENA. (2020). *Driving blockchain and fintech innovations in the Middle East*. MENA Startup Ecosystem Report, 3(2), 91–102.